

**R.D. Iacobi Marchantii, Pastoris Et Decani Covviniensis
SS. Theolog. Professoris, Rationale Evangelizantivm**

Marchantius, Jacobus

Coloniae Agrippinae, 1661

Lectio 9. tripart. Eadem Dominica. Apparuerunt Moyses & Elias loquentes cum Iesu Prima pars agit de Elia & Moyse, & sermone eorum cum Iesu. Secunda, de responso Petri: Domine, bonum est nos hic esse. ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-56372](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-56372)

didus erit ob misericordiam erga electos, rubicundus ob iustitiam erga reprobos. In incarnatione candidus est ob innocentiam & carnem virgineam, rubicundus ob charitatem & circumfessionem. In passione rubicundus ob vestem purpuream, candidus ob vestem albam. In sepulchro candidus ob sintonem mundissimam, rubicundus ob cruorem & vulneribus stillantem. Ubique ergo dilectus candidus est & rubicundus; quos etiam colores amat Sponsa Ecclesia, in suis Virginibus candida, in suis martyribus rubicunda.

Oratio hominem transformat.

Ps. 33.

Psal. 38.

Rom. 8.

2. Cor. 3.

Dan. 4.

Psal. 48.

Sed neque sine mysterio est, quod orans figuratur. Per hoc voluit nos docere. quod oratio, si fiat ut deest, hominem transformat & illibet. An non & confortio sermonis & orationis cum Deo Moyſis facies illuminata refulget? Sic & interior anime facies sæpe cū Deo conferens transformatur, reformatur. Tum quia intellectus illuminatur: *Accedite, & illuminamini, & facies vestra non confundatur.* Tum quia voluntas inflammatur, & charitate accenditur: *In meditatione mea exardeſcit ignis.* Tum quia discretissima passionēs suas superare, & mutationem in se efficere, ut perfectiorem Dei similitudinem interiorius efformet, & Christo se configuret: *Eligite nos conformes fieri imaginis filii sui.* In horum omnium significationem, vitis sanctis non infrequenter mira in oratione mutatio & transformatio etiam exterior contigit, ita ut luce quadam & flamma cœlesti cernerentur amicti. Sic globus igneus visus est ambire caput S. Martini divina celebrantis. Sic lux cœlestis. Aggerem in prostibulo orantem circumfulsit, & contra castitatis suæ hostes protexit. Sic circa 40. Martyres in stagno orantes videnti Janitor lucem admirabilem, quā interiorius illuminatus est. Similia multa reperies de S. Francisco, & plerisque aliis, qui miram commutationem & transfigurationem in oratione vixi sunt exhibere, in symbolum lucis & fervoris interioris. *Sicut verò pater revelata facie gloriam Domini contemplantis, in eandem imaginem transformantur à claritate in claritatem, tamquam à Domini spiritu.* Sic & contra impii à Domino per peccatum recedentes, à claritate & candore gratiæ ad tenebras horribiles tranſeunt, & transformantur in diaboli simulacrum. O miserandam commutationem! Admirabilis fuit Transfiguratio Nabuchodonosoris, dum inter feras relegatur ut scœni comedat instar bovis, capillos gerens instar Aquilæ, unguis instar avium rapacium: additque Epiphanius in vita Danielis, anteriori parte & capite bovem posteriori verò parte & pedibus Leonem præ se tulisse. Quibus omnibus designabatur carnalis voluptas, superbia, rapacitas, tyrannais, quæ omnia ejus animam bovi, aquilæ, leoni similem efficebant. Sic nimirum impii similes fiunt beluis illis, quarum per peccatum brutales passionēs imitantur. Et hæc quoque detestanda est transfiguratio, de qua Pfaltes: *Homo cum in honore esset,*

non intellexit comparatus est jumentis insipientibus, & similes factus est illis. Fugiatius ergo & detestemur talem transfigurationem, quæ bellus dæmonique similes efficitur. Illam adamemus, quæ in confortium divinæ naturæ divinæque charitatis participationem tranſeuntē possumus dicere cum Apostolo: *Verò ego, jam non ego, vivit verò in me Christus.*

EADEM DOMINICA.

Apparuerunt Moyſes & Elias loquentes cum Iesu. Matth. 17.

Præter tres Apostolos, suæ transfigurationi testes voluit adesse ex antiquis Moyſen & Eliam. Sed cur hos præ cæteris? Primo, ut ex populi opinio penitus tolleretur, quæ quidam dicebant Christum esse Eliam, aut unum ex Prophetis: Ecce enim Principes Prophetarum Moyſes & Elias Christum venerant, ei testificantur, & Dominum Prophetarum agnoscent, ejusque gloriam participant. Nam quod dicit Lucas eos visos in majestate, id est in gloria; non proveniebat illa ex beatitudine anime Moyſis, aut Eliæ, sed ex splendore redundante a Christi corpore.

Secundo, ut haberet testimonium Christus & lex ejus à lege & Prophetis, apparet promulgator legis Moyſes, & inter Prophetas primarius Elias, calumniam Judæorum evitantes, quæ Christum legi & Prophetis advesari in clamabant. Unde verum Eliam, verumque Moyſen & animam & corpore proprio apparuisse, & recte asseritur, sicut & verum undique debuit esse eorum testimonium.

Tertio, Moyſes & Elias, apparent, ut Christus ostendatur Salvator priorum & posteriorum: quia omnes in fide Christi salvantur, sive qui eum præceperunt, ut Moyſes, sive qui eum moriendo sequentur, ut Elias. Propterea etiam in ingressu triumphali in Jerusalem, & qui præstant, & qui sequantur, inclinabant: *Benediximus qui venit in nomine Domini:* in his qui præstant, Patres antiqui designantur, in his autem qui sequantur, illi qui sæculis futuris Christum erant veneraturi.

Quarto, dum apparent Moyſes & Elias, Christus insinuat Judæi vivorum & mortuorum, Dominusque vitæ & mortis. An non mortui ei vivunt, quando quidem Moyſen mortuum potest suscitare? An non Elias vivus mox ei se sistit, & Dominum suum agnoscit? Ubi sunt qui dicunt neminem ex altera vitæ divisse? Condemnat eos hic Moyſes, alique multi Domino suscitati, de qua re alibi suscitavi. Si itaque Judæi petunt signa, sive de cœlio, & de profundo: Ecce vocatur Elias à Paradiso, Moyſes e limbo Exitimati Tertull. & nonnulli alii Patres Moyſi promissam fuisse hanc visionem, dum ei dicit Dominus, *Posteriora mea videbis.* *faciem autem meam videre non poteris.* Nam humanitas

Lect. 9. triplicita.

PARS I. Cur lectus præceteris Moyſen & Eliam transfigurationis in ingressu.

R. 2.

R. 3.

Mat. 27.

R. 4.

Exod. 33.

facta, nec hisus creatione, non in terra, sed in Coelis. Ultrius beatitudine Petrus non in visione lucidi collocat divinitatis, sed in visione lucidi corporis, ideoque errat.

¶ 3. Tertio, Nescibat quid diceret, non solum quia vult habitauonem facere in terra peregrinationis, sed etiam quia censetur quodammodo Christum velle dividere à Moyse & Prophetis; dum tria optat fieri tabernacula. Abiit, à Petre, non tria tabernacula quaras, una est Ecclesia, unum tabernaculum, una habitatio Christi, Moyse Eliæ; numquam, Propheta à Christo dividuntur, numquam Christus à Prophetis. Sed cur de tabernaculis tibi, & Iacobo & Ioanni edificandis files? Forfitan tui & sociorum oblitus es, præposterè de Christo, Moyse, & Eliæ sollicitus. Aut si locos tuos cum Moyse & Eliis futuros existimas, te autem cum Christo, etiam eras. Quod si tres Discipulos cum Magistro in eodem tabernaculo collocas, certe & aliorum collegarum non iam memor esse debebas.

¶ 4. Quarto Nescibat quid diceret, quia multa subeunda certamina ante gloriam & coronam. Ipsa crux toleranda, per illam pertingitur ad gloriæ fruitionem. Nescit quid dicat, quin terra vult quiete perfrui. hic locus est pugnae & certaminis, locus tolerantiae & patientiae; in caelo locus triumphus & gloriæ; sursum est palma & corona ad quam eundem est per labores & aduersa. Unde Christus postmodum etiam dixit Petro: Cum eris iunior cingetis te, & ambulabis quò uolebas. Cum autem fueris, alius cinget te, & ducet quò tu non uis, & tu exten des manus tuas, significans qua morte clarificatus esset Deus, clarificandus ab ipso. Et cum hoc dixisset, dicit ei: Sequere me non amplius ad Thabor, sed ad Caluariam; ad crucem utique sequere, postmodum secutus ad gloriam. Multi uero non ab similes sunt Petro, qui ambiunt coronam sine certamine, victoriam sine prælio, præmium sine obsequio, gloriam sine merito; quibus respondemus, quod & ipsi nesciant quid dicant, aut quid ambiant.

Beatorum voluptatis dulcedo summa. Carcerium ex hac voce Petri in monte ita extra se raptè colligimus quantæ voluptatis dulcedinem Beati percipientis in monte Aeternitatis. Si tanta est vis radij micantis, quid erit dum sol erit in virtute sua? Quid erit quando amoris ardebit ignis, si scintilla inflamat Petrum, si guttula ita illum incendit, si stilla ita perfundit, ut rerum omnium oblivionem in ipso pariat: Quid erit quando haurient Beati de fontis plenitudine, de voluptatis inundantis torrente? Inebriabuntur ab ubertate domus tua, & torrente voluptatis tua potabis eos; quoniam aqua te est fons uisus, & in lumine tuo uidebimus laudem.

¶ 1. Ibi nunc clamat, & clamabit in æternum, Petrus; Domine, bonum est nos hic esse. Omne utique ibi bonum, nullum prorsus malum, uel culpa, uel poenæ ibi esse potest.
¶ 2. Ibi Moyses, non in foramine Petri posteriorum Rational. Evang. Y exhibeo,

ra uidentis, sed in facie diuina contemplatione iubilans, inelamabit æternum; Dominator Dominus Deus; misericors & clemens, patiens & multa migrationis, & uerax qui uisus in misericordia in millia.

¶ 3. Ibi Elias cum exultatione reperit, quod olim solebat dicere, Nisi Dominus, in cuius conspectu sto. Quia ab hoc conspectu non recedet in æternum, & in illo qui uivite in facula, uivete & ipse in æterni & beata uita.

¶ 4. Ibi Joannes merito resonat illud Ecce tabernaculum Dei cum hominibus, & habitabum cum eis, & ipse populus eius erunt, & ipse Deus cum eis erit erunt Deus. & absterget omnem lachrymam ab oculis eorum, & mors ultra non erit neque lacrima, neque dolor.

¶ 5. Ibi Iacobus resonare potest illud Propheta; Quam dilecta tabernacula tua, Domine virtutum, concupiscit & desici anima mea. Cor meum, & caro mea exultauerunt in Deum uerum, Non amplius Iacob, sed Istacl ibi nomen eius.

¶ 6. Ibi in omnibus electis (quorum hi qui in montem Thabor ducti sunt typum gessere) patebit quæ uerum sit, vox exultationis & saluti in tabernaculo iustorum; in tabernaculis scilicet celestibus, ubi perenniter resonabit vox laudis & amoris, in lumine æternitatis. Verum, quis habitabit in tabernaculo isto Domini, aut quis requiescet in monte sancto eius? Qui ingreditur sine macula & operatur iustitiam. Iterum: Quis ascendet in montem Domini, aut quis stabit in loco sancto eius? Vis scire tantum, celsis manibus & mundo corde, qui non accepit in uanis animam suam, nec iurauit in dolo proximo suo. Inspice ergo manus, hoc est opera; inspice cor, hoc est cogitationes & affectus; inspice animam, & uide cur eam accepit; inspice linguam, & uide an non lateat in ea dolus. Sic manus, cor, animam & linguam expurga, ut in illis resurgat innocentia: ita benedictionem & misericordiam consequeris à Deo saluati tuo, & eris in generatione, quartæ tunc cum uidentiumque faciem eius in æternum in habitaculis caelestis, in monte sancto Dei.

A Dhuc loquente Petro, ecce nubes lucida obumbravit eis, & timuerunt: mirantibus illis in Deo uocem: Et ecce uox de nube dicens; Hic est filius meus Patri dilectus, & cetera. Hæc est uox Domini in uirtute, uox æterni Domini in magnificentia, uox Patris æterni testimonium irrefragabile dans filio suo, cui uult tantquam nouo Legislatori & Principi omnes obedire. Unde hæc fuit uox clara, augusta, sonora instar tonitruum, & celo delata ad Apostolos, eos sacro percelsis honore; sicut & nubes illa perlucida, mysteria gestatis plena, & subito coorta; eos perterruit, uocem illam representans qua cum magna maiestate ueni ad iudicium uenturus est. Continet porro uox ista tria uerba: celsus multa in sua significatione mysteria; unde rita. Singula eius uerba ponderanda sunt.

Primo, Hic est filius meus, de mea substantia genitus, Deus de Deo, lumen de lumine, Deus uerus de Deo uero: Quem promisi mittere, illum nunc exhibeo,

exhibeo, illum, inquam, cuius nomen est, *Qui est, & Hic est*; qui licet homo factus sit in tempore, feculis tamen omnibus antiquior est unigenitus sine tempore, qui ex me, & in me, & mecum semper est. Hic est filius meus, quem à me non separat Deitas, non dividit potestas, non discernit æternitas, inquit S. Leo ser. de Transfiguratione. *Hic erit filius meus origine, veritate, naturate; non adoptione, nuptiatione, creatioe* inquit S. Hilarius lib. 3. de Trinitate. *Hic est filius meus, ille, inquam, gloria mea splendor, ille substantia mea character, per quem feci Angelos, per quem caelum fundatum est, stabilita terra. Hic est non servus, non legatus, non Angelus, sed filius meus dilectus*, inquit S. Damascentus, serm. de Transfig.

non Eliam celum claudentem, & igem de celo evocantem, quo peccatores plectat & perdat. Ecce Moyses, ecce Elias jam recesserunt in nube postquam ei testimonium dederunt, ipse manet solus Legislator, solus Finis legis & Prophetarum, solus hominum Redemptor, solus Ecclesie fundator, Doctor Evangelii, Dux caeli, voluntatis meae intencunius, Majestatis meae legatus, ipsum ergo audite; qui ipsum audit, me audit; qui ipsum spernit, me spernit. Ipsum audite, cuius praedicatione manifestor eius humilitate clarificor, quem legis mysteria praenunciatur, quem Prophetarum oraccerunt, Ipsum audite, qui si minetur penas aternas; potest infligere; si gloriam proponat, potest tribuere; si ad gratiam vos vocet, potest peccata remittere. Ipsum audite, non mundum ad vana & fallacia, non carnem ad turpia, non diabolium ad illicitas voluclatantem verbis suis & blanditiis. Huius doctrinae quae de celo est, sincera, casta, humilis, perfecta, luminosa, autem accomodate. Hic est enim de quo scriptum est: *Erant oculi tui videntes Praeceptorem tuum, &c.*

1/416 77

2. *Secundo. Dilectus.* Graeca habent, diligibilis, sive amore dignus, *agapitus*, & dilectissimus: Quid ita? Hic est filius nimirum non adoptivus, sed proprius; non aliunde creatus, sed ex me genitus; non de aliena natura factus mihi comparabilis, sed de mea essentia mihi natus aequalis, inquit S. Leo. Dilectissimus ergo & summe diligibilis, quia naturalis filius, quia hominios & consubstantialis, quia unicus & unigenitus, quia eius dilectione producit Spiritus S. qui est infinitus amor, & dilectio Patris & Filii.

3. *Tertio, In quo mihi complacui.* In quo requiesco & oblector eximie, in quem omnem meam benevolentiam, omneque beneplacitum meum & voluntatem propensam effudi; quem complacentem & gratissimam hostiam & victimam mihi constitui, ut homines reconciliem mihi; in quem eum intueor, omnem iram & offensionem depono. Deus ergo in Christo sibi complacuit. Tum quia ut filium infinito amore diligit, & in eo totus complacendo requiescit. Tum quia per illum solum placuit illi hominem redimere, & sibi reconciliare. Tum quia in eius obedientia humilitate, sanctitate eximie oblectatus est. Tum denique, quia omnes qui Deo placent, per Christum placent: & qui Christo placent, placent & ipsi. Et nulla est virtus, nulla sanctitas, nulla merita, quae Patri placeant nisi per Christum; & eius merita. In ipso praedestinati, dilecti, sanctificati, glorificati sunt fideles electi, Patriarchae & Prophetae, Apostoli & Martyres, Confessores & Virgines.

4. *Quarto, Ipsum audite.* Quasi dicat: Ipsum auctore, ipsi credite, ipsi obedite. Ipsum vobis ut Praeceptorem adsigno, ut loquentem audiatis, audientes fidem adhibeatis, credentes obediat. Ipse est. Vita, ipsum audite; quia non potest promereri nisi verba vitae. Ipse est. Veritas, ergo oportet vos si firmissime credere. Ipse est. Via, sequimini eum & obedite; non enim aliud est iter vitae, nec potestis per aliam viam ad me pertinere. Ipsum audite, non Moysen umbras legis docentem,

Tu aeternae Pater, qui filium tuum dilectissimum in monte nobis exhibuisti Transfiguratum, solis instar fulgidum; illumque inter Moysen & Eliam apparere voluisti, & toto Orbi Doctorem audendum proposuisti, testimonium ei nube & voce caelesti exhibedo. Da ut respicemus illam gloriam, cuius specimen in Thabor exhibuit, ad illam caelestem voluptatem, cuius stillam Petrus gustavit. Excita in nobis fervens desiderium tibi fieri videnti, & illumina corda nostra, ut quaramus quae fuissemus, & terrenis affectibus depositis, illum audiamus, illi eradamus, illi obediamus, illum sequamur qui est veritas, via, & vita, qui in montem nos vult secum ducere, & nobis notas facere vias vitae. Ita fac ut audiamus illum in hoc tempore, ut audire & videre mereamur tota aeternitate, quando audient electi: tui ineffabilia verba, quae non licet homini loqui, & videbunt discussa omni caligine lumine de lumine illuminans mirabiliter a montibus aeternis, dum turbabuntur insipientes corde in tartarea valle.

DOMINICA III. QUADRAG.

Erat Iesus eiciens demonium, & illud erat mutum.
Luc. 13.

LECT. 10
Tripart.
PANSI,
Christi
mutum
Damon d
eiecit.

Requenter sacrae nobis scripturae insinuant Christum Dominum ad hoc in hunc mundum venisse, ut bellum iniret contra daemones, qui hominem primum per peccatum supplantaverat, & genus humanum multis vinculis irretitum exinde tecebat, & vana tyrannide opprimebat. Explicite